

Дата: 20.10.2023

Клас: 9– А

Предмет: Трудове навчання

Урок: №8

Вчитель: Капуста В.М.

КОНСТРУКЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ. КОМПОЗИЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

Мета уроку:

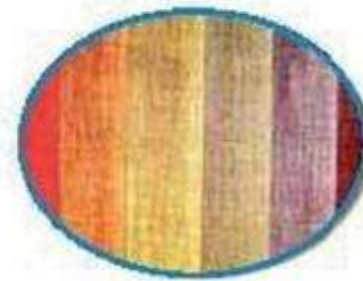
- ознайомити з різними видами конструкційних матеріалів, видами металів, пластмаси, скла та породами дерев, особливостями їх будови, характерними ознаками, способами одержання, значенням їх як конструкційного матеріалу для народного господарства країни;
- розкрити сутність таких характеристик конструкційних матеріалів, як твердість, жорсткість, пластичність;
- розвивати вміння визначати та враховувати механічні та технологічні властивості конструкційних матеріалів при виготовленні корисних речей;
- виховувати почуття, відповідальності та бережливого ставлення до навколишнього середовища.

Аналіз виконання тестової перевірки

Тестова перевірка
«Вироби в етнічному стилі»

- **Конструкційний матеріал** – матеріал або сировина (деревина, метал, тканина, шкіра, скло, пластмаса, гума, неткані матеріали тощо), із яких виготовляють вироби.

Властивості конструкційних матеріалів

- Спільними для всіх конструкційних матеріалів є **механічні властивості**, тобто здатність чинити опір проникненню в ці матеріали інших тіл. До таких властивостей належать міцність, твердість, пластичність.
- Конструкційні матеріали характеризуються також **технологічними властивостями**. До них, наприклад, належать опірність розколюванню або згинанню, здатність проводити звук, тепло й електричний струм. Механічні та технологічні властивості конструкційних матеріалів взаємопов'язані.

Конструкційні матеріали

```
graph TD; A[Конструкційні матеріали] --> B[Природні]; A --> C[Штучні];
```

Природні

Штучні

Природні конструкційні матеріали

- Існують у природі, до них відноситься – деревина, солома, камінь, глина, метали.

Природні конструкційні матеріали

Переваги

Безпечні для
здоров'я

Не шкодять
довкіллю

Недоліки

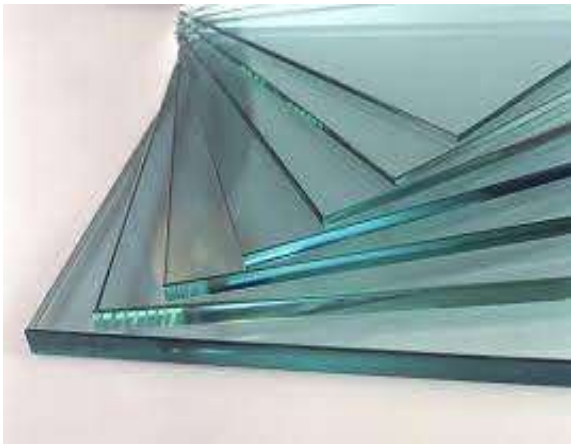
Обмежена
кількість

Їх властивості не
можна змінювати

Штучні конструкційні матеріали

- Створені самою людиною, їх не існує в природі, це – гума, пластмаса, скло, поліетилен та ін.

Штучні конструкційні матеріали

Переваги

Можна виготовляти
в потрібній кількості

Можна змінювати їх
склад та властивості

Недоліки

Шкодять довкіллю

Складний процес
утилізації

Конструкційні матеріали

```
graph TD; A[Конструкційні матеріали] --> B[Метали]; A --> C[Неметали]; A --> D[Композити]; B --> B1[Чорні]; B --> B2[Кольорові]; B1 --> B1_1[Сталь]; B1 --> B1_2[Чавун]; B2 --> B2_1[Мідь]; B2 --> B2_2[Алюміній]; C --> C1[Деревина]; C --> C2[Пластмаса]; C --> C3[Гума]; D --> D1[ДВП]; D --> D2[ДСП]; D --> D3[МДФ];
```

Метали

Чорні

Сталь

Чавун

Кольорові

Мідь

Алюміній

Неметали

Деревина

Пластмаса

Гума

Композити

ДВП

ДСП

МДФ

Метали

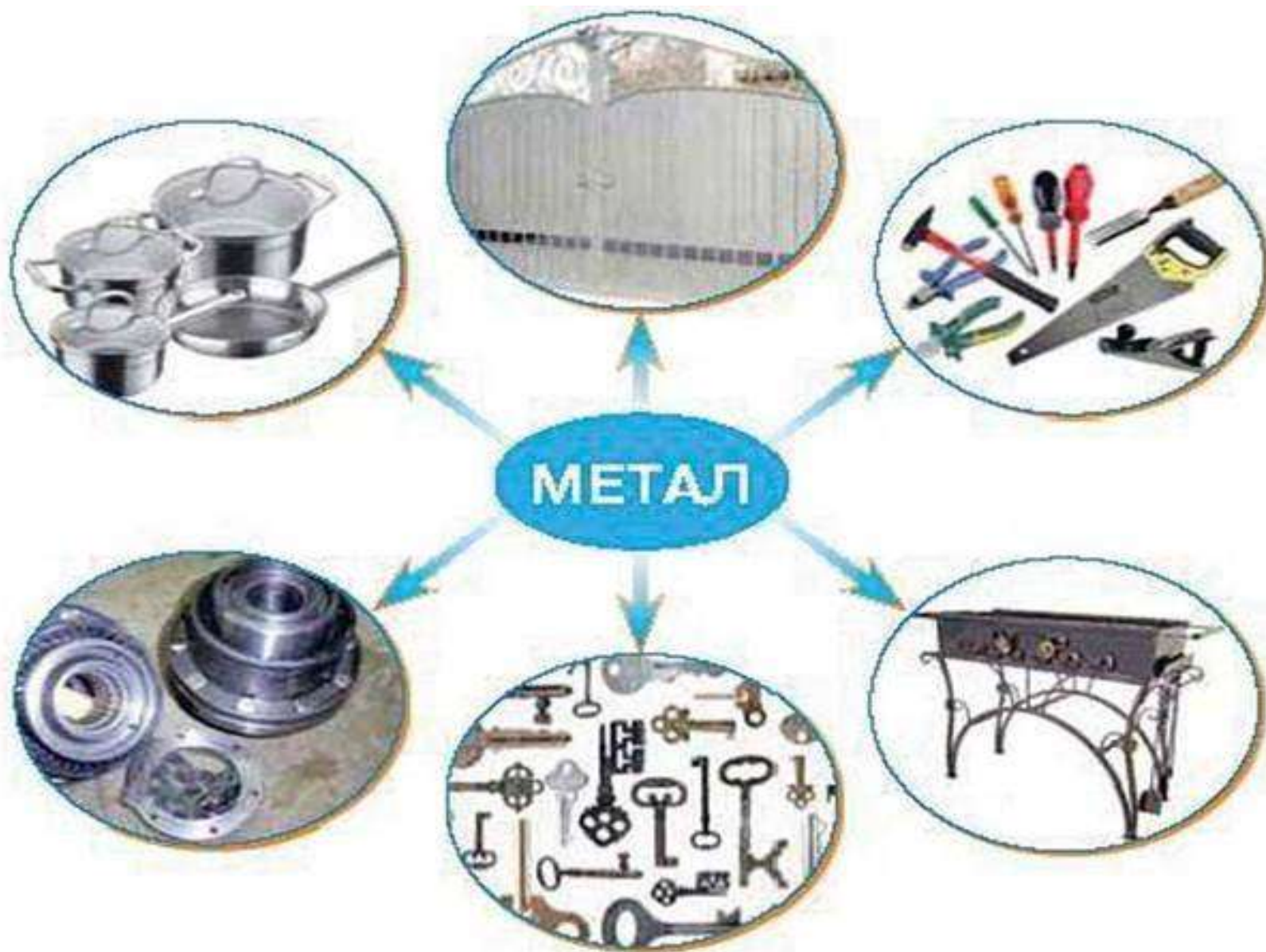
- Метали добре проводять електрику і тепло, непрозорі, але можуть відбивати світло; ковкі, що дозволяє надавати виробам з них потрібну форму і розкатувати в плоскі пластинки, пластичні, що дає можливість витягати тонкий дріт.
- Метали належать до конструкційних матеріалів. У машинобудівній промисловості використовують чорні й кольорові метали. До чорних металів належать – залізо та його сплави сталь і чавун, до кольорових – мідь, алюміній, свинець, олово, цинк, магній та їхні сплави. Оскільки виробництво чистих металів має високу вартість, а їхні механічні властивості низькі, то в промисловості використовують сплави металів.

Застосування конструкційних матеріалів

Застосування конструкційних матеріалів

Застосування конструкційних матеріалів

Скло

- Скло – прозорий або кольоровий крихкий матеріал, який отримують плавленням і хімічною обробкою кварцового піску з деякими іншими домішками.
- Скло – один з найпоширеніших матеріалів, який широко використовується в господарстві і побуті: для застосування будинків, споруджень, транспортних засобів. Скло посуд, пляшки, банки, електролампи, освітлювальна апаратура, дзеркала – необхідні предмети нашого побуту

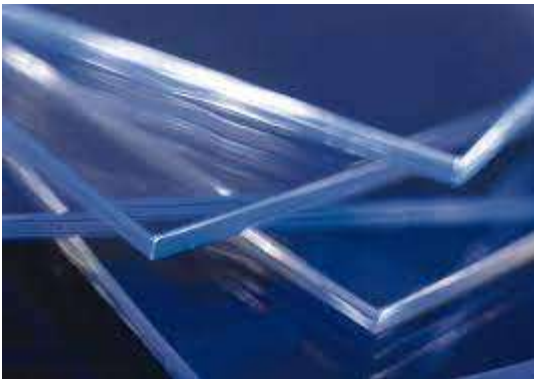
Застосування конструкційних матеріалів

КОМПОЗИТИ

- Зазвичай отримують поєднанням двох або більше компонентів, які нерозчинні або малорозчинні один в одному і мають властивості, що сильно відрізняються. Один компонент пластичний (зв'язувальна речовина), а другий має високі характеристики міцності (наповнювач, або зміцнювач).
- **Різновиди композитів**
- *склопластик (полімер + скловолокно);*
- *металопластик (полімер + металічні волокна);*
- *органопластик (полімер + органічні волокна);*
- *вуглепластик (полімер + вуглецеві волокна).*

КОМПОЗИТИ

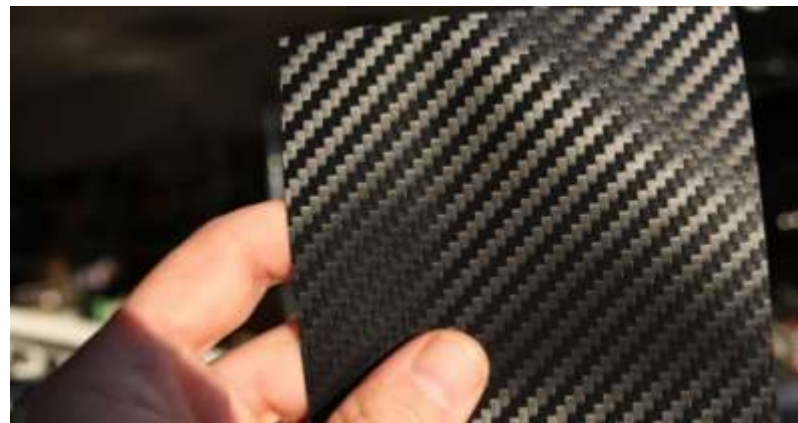
Склопластик

Металлопластик

Орнанопластик

Вуглепластик

Композиційні матеріали

```
graph TD; A[Композиційні матеріали] --> B[Переваги]; A --> C[Недоліки]; B --> D[Висока міцність<br/>Висока жаростійкість<br/>Висока зносостійкість]; C --> E[Висока вартість<br/>Дорога сировина<br/>Дороговартісне виробництво];
```

Переваги

Висока міцність
Висока жаростійкість
Висока зносостійкість

Недоліки

Висока вартість
Дорога сировина
Дороговартісне виробництво

Застосування конструкційних матеріалів

Традиційні конструкційні матеріали для виробів в етнічному стилі

- *Види матеріалів декоративно-ужиткового мистецтва*
- *природні: деревина, глина, камінь, лоза, кора, кістка;*
- *штучні: метали, сплави, скло, пластмаси, текстиль, папір.*

Сучасні конструкційні матеріали для виробів в етнічному стилі

-
- Нині з'являється дедалі більше нових матеріалів, якими можна замінити традиційні. Вони міцніші й довговічніші, мають меншу вагу і можуть бути тоншими за традиційні матеріали, забезпечують необхідну надійність, захист конструкції від негативного впливу навколишнього середовища, комфортні та безпечні, до того ж надають виробу високих естетичних якостей.

ПОЛІМЕРНА ГЛИНА

- Полімерна глина (пластика) - це пластичний матеріал на основі полівінілхлориду для ліплення декоративних виробів, який використовують у створенні ляльок, біжутерії, квіткових композицій, сувенірних скульптур тощо.

Нетрадиційні конструкційні матеріали

- **ХОЛОДНА ПОРЦЕЛЯНА**
- Холодною порцеляною називають особливу пластичну суміш з кукурудзяного крохмалю, клею, олії та гліцерину, яку використовують для художнього ліплення.

Фоаміран

- Фоаміран (пластична замша) - це м'який нетоксичний матеріал, схожий на замшу, але, по суті, є спіненою гумою різної товщини й пористості. Випускають у вигляді листа.

Домашнє завдання

- Опрацювати матеріал презентації.
- Підготувати Застосування конструкційного матеріалу (одного на вибір) для виробів декоративно-ужиткового мистецтва».
- **Зворотній зв'язок** Human або ел. пошта valentinakapusta55@gmail.com
-